3. Azimet ve Ruhsat

Azimet: Azimet, ârızî (geçici) hâllere bağlı olmaksızın baş-ta konan asli hükümlere verilen ad olarak tarif edilmektedir. Bu hükümler, kişinin karşılaştığı sıkıntı ve zorluklar gibi ârızî (geçici) durumlara bağlı olmadan, başlangıçta konan ve normal şartlarda herkesin uymakla mükellef olduğu asli hükümlerdir. Azimet, farz, vacip, haram, mekruh, sünnet, nafile ve mubah gibi bütün teklifî hükümleri içine alır. Örneğin, beş vakit namaz, azimet olarak farz

kılınmış bir hükümdür. Mükellefiyet şartlarını taşıyan herkes, ciddî bir mazereti olmadıkça, her zaman bu hükmü ifa etmek mecburiyetindedir.

Ruhsat: Yüce Allah'ın kulların mazeretlerine binâen ve onların ihtiyaçlarını dikkate alarak koyduğu geçici hükümlerdir. Buna göre ruhsat, genel ve azimet şeklindeki hükümlerden mükellefi sıkıntıdan kurtarmak için konulan istisnalardır.

Örneğin, başka bir çare bulamayan kişi, açlıktan ölecek durumda kalırsa, açlıktan ölmesini önleyecek asgari miktarda murdar et yemesine ruhsat verilmiştir.

Yine, hasta veya yolcuların, oruç tutmayı ertelemelerine ruhsat verilmiştir.

Ruhsat bulunan hususlarda insan azimet veya ruhsata göre amel etmekte serbesttir. Ancak asli hüküm olması nedeniyle ruhsat tanınan durumlarda kişinin azîmetle amel etmesi, örneğin hasta bir kişinin güçlüklere rağmen, hayatını tehlikeye sokmamak şartıyla, oruç tutması daha faziletli bir tutumdur. Hastanın hayatı tehlikeye girecekse ruhsatla amel etmesi vacip, böyle bir durumda azîmetle amel etmesi ise haramdır.[11]

ÖRNEKLER BULALIM

Dinimiz, insanların zorda kaldığı ve sıkıntıya düştüğü durumlarda ruhsat denilen bazı kolaylaştırıcı hükümler koymuştur. Örneğin abdest veya boy abdesti almak isteyen birinin su bulamaması veya suyu kullanma imkânının olmaması durumunda teyemmüm alabilmesine imkân tanınmıştır.

Siz de İlmihal kitaplarından araştırma yaparak buna benzer örnekler bulunuz.

----

11 TDV, İslam Ansiklopedisi, C 4, s, 330

